10. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ

2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

2. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Kazanım: A.3.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

1. Karagöz oyununun nasıl ortaya çıktığı hakkında çeşitli rivayetler bulunmaktadır. Karagöz oyunu için "hayal", "hayal-i zıl" gibi terimler kullanılır. Ayrıca bir rivayete göre "Küşteri Meydanı" da denilmektedir.

Karagöz oyununa neden "Küşteri Meydanı**" da denildiğini bu oyunun ortaya çıkışı bağlamında açıklayınız.**

Kazanım: A.4.15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

2. Hemen hemen bütün Anadolu illerinde gördüğümüz bitpazarlarının bir benzeri de aynı isimle Üsküp'te beni dost duygularla karşıladı.

Bu cümlenin; anlamına, yükleminin yerine ve yükleminin türüne göre çeşidini aşağıdaki ilgili boşluklara yazınız.

Anlamına Göre :
Yükleminin Yerine Göre :
Yükleminin Türüne Göre :

Kazanım: ***B.1. Farklı türlerde metinler yazar.***
B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.
B.8. Farklı cümle yapılarını ve türlerini kullanır.

3. Aşağıda Reşat Nuri Güntekin'in *Çalıkuşu* adlı romanından bir parça verilmiştir

Bir sabah, Gülmisal Kalfa beni vapura getirdi. Şahap Efendi, erkenden rıhtıma gelmiş, bizi bekliyordu. Bu adamın insanlığını dünyada unutamayacağım. Her işimle uğraşmış, gittiğim yerde ineceğim otelin adresine kadar hiçbir şeyi ihmal etmemişti. Şimdi de erkenden, hâlâ sarılı hasta boğazıyla rıhtımın rüzgârı ve rutubeti içinde beni uğurlamaya geliyordu. Bavulumu, yol hediyesi olarak getirdiği küçük bir kutu ile beraber kamarama kendi eliyle yerleştirdi. Tekrar tekrar inip çıkarak kamarotlara tembihler veriyor, yorulup üzülüyordu. Vapur kalkıncaya kadar güvertenin bir köşesinde oturduk.

İnsan, ayrılık saatinde durmadan konuşmalı; nesi varsa söyleyip bitirmeli değil mi? Hâlbuki bu bir saat içinde Gülmisal Kalfa ile belki on çift söz konuşmadık. O, sönük mavi gözleriyle denizi seyrediyor…

Bu roman kesitini diyalog hâlinde yeniden yazınız.

(Yazınız; verilen parçaya ve diyalog tekniğine uygunluk, farklı cümle yapı ve türlerini kullanma, imla ve noktalama kurallarına göre değerlendirilecektir.)

KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır. Bu tablolardaki örnek senaryolarda yer alan sorulardan bazıları tek, bazıları ise birden çok kazanıma erişme durumunu yoklamaktadır.

Dinleme ve konuşma becerilerine yönelik kazanımların yoklandığı sınavlar, ilgili derslerin öğretim programları ile Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği uyarınca ders öğretmeni tarafından uygulanacaktır. Öğretim programları ve yönetmeliğe aşağıdaki karekodlar okutularak ulaşılabilir.

NOT: Konu soru dağılım tabloları öğretim programında yer alan tüm kazanımlar dikkate alınarak hazırlanmış ancak tabloda sadece soru sorulması planlanan kazanımlara yer verilmiştir.

Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'na ve Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne aşağıdaki karekodları okutarak ulaşabilirsiniz.

Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı

Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği

10. SINIF 2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI VE ÖRNEK SENARYOLAR

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğin benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Örnek senaryolardaki kazanımlar, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

10. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ
2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

SENARYO 1

Ünite	Konu	Kazanımlar	Soru Sayısı
ROMAN	**OKUMA** **1. Dünya edebiyatından bir roman örneği** **2. Tanzimat Dönemi Türk edebiyatından bir roman örneği** **3. Servetifünun Dönemi'nden bir roman örneği** **4. Millî Edebiyat Dönemi'nden bir roman örneği**	A.2.12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.	1
TİYATRO	**OKUMA** **1. Geleneksel Türk tiyatrosundan iki metin örneği (Karagöz, orta oyunu)** **2. Modern Türk tiyatrosundan bir metin örneği**	A.3.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler. A.3.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.	1
ANI (HATIRA)	**OKUMA** **1. Servetifünun Dönemi Türk edebiyatından bir anı örneği** **2. Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatından bir anı örneği** **Dil Bilgisi Konuları:** - Metindeki cümle çeşitlerini bulur ve bunların metindeki işlevlerini belirler. - Metinler üzerinden imla ve noktalama çalışmaları yapılır.	A.4.15. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	1
	YAZMA - Öğrencilerden türün özelliklerine uygun birer anı yazmaları istenir.	**YAZMA KAZANIMLARI** B.1-B.12 kazanım ve açıklamaları için bk. EK 5	1
HABER METNİ	**OKUMA** **1. Güncel gazete ve dergilerden iki haber metni** **2. Genel Ağ haberlerinden bir metin**	A.4.12. Metni yorumlar.	1

Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
1 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *3. soru*
4 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *1, 2, 4 ve 5. sorular*

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 10

2. SINAV

Adı ve Soyadı: **Sınıfı:** **Numarası:**

SENARYO 1

Kazanım: A.2.12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.

1. Aşağıda Halit Ziya Uşaklıgil'in *Aşk-ı Memnu* adlı romanından bir parça verilmiştir.

Sabahları bahçede uzun süre birlikte oturuluyor, bunlara ara sıra Adnan Bey'le Behlûl bile katılıyorlardı. Bu sabah kameriyede büyük meşguliyet vardı. Behlûl nihayet Beşir'in kırmızı fesiyle mai püskülünü getirmişti fakat Beşir'e, biraz büyükçe kafasının alışılmıştan fazla uzayan kıvırcık saçlarıyla, fes küçük geliyordu. Saçları makinenin sıfır derecesiyle kırkmaya karar vermişlerdi. Beşir iki günden beri makineyi saklayarak bu vazifeyi başka kimseye bırakmak istemeyen Bülent'ten bucak bucak kaçıyordu. Bülent'te o kadar arzu vardı ki nihayet Nihal aracılık etmeye lüzum görmüştü.

Bu parçada realizm akımının özelliklerinden ikisini parçadan örnek vererek yazınız.

Kazanım: A.3.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.
A.3.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

2. Aşağıda *Karagöz ve Hacivat* oyunundan bir parça verilmiştir.

Karagöz sahur vaktinde kalkar ve yemek için Hacivat'ın evine gider. Yemekten sonra Karagöz teşekkür etmek ister:

KARAGÖZ: Allah ziyade eylesin Hacivat'ım, ne güzel yemekler bunlar! Yenge hanımın eline sağlık.
HACİVAT : Senin de başına yağlık.
KARAGÖZ: (*Hacivat'a şakayla vurur.*) Bırak şakayı Hacivat'ım. Midemiz bayram etti. Çok teşekkür ederim sahur yemeği için.
HACİVAT : Asıl ben teşekkür ederim Karagöz'üm.
KARAGÖZ: Sen niçin teşekkür ediyorsun Hacivat'ım?
HACİVAT : Niçin olacak, sahuru bizde yaptığın için. Bu konuda ne buyurulmuş, biliyor musun?
KARAGÖZ: (*Merakla*) Ne duyurulmuş?
HACİVAT : Buyurulmuş Karagöz'üm, buyurulmuş. Oruç tutan kişiye iftar yaptıran, oruç tutmuş gibi sevap kazanırmış. E sahur da öyle bir nevi.
KARAGÖZ: (*Hayretle*) Yani iki oruç tutmuş gibi olur öyle mi Hacivat'ım?
HACİVAT : Öğle değil sabah sabah...

Bu parçadaki şahıs kadrosu, zaman ve mekânın özelliklerini yazınız. Zaman unsurunun şahısların diyaloğunu nasıl etkilediğini açıklayınız.

SENARYO 1

Kazanım: A.4.15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

3. Halil Edip Bey; güler yüzü, hoş davranışları, işine düzenli gelişi ve görevseverliğiyle kendisine birinci mümeyyizden daha önde bir yer yapmış gibiydi.

Bu cümlenin; anlamına, yapısına, yükleminin yerine ve türüne göre çeşidini aşağıdaki ilgili boşluklara yazınız.

Anlamına Göre: .....

Yapısına Göre: .....

Yükleminin Yerine Göre: .....

Yükleminin Türüne Göre: .....

Kazanım: B.1. Farklı türlerde metinler yazar.
B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.
B.8. Farklı cümle yapılarını ve türlerini kullanır.

4. Bir hatıranızı en az beş cümleyle yazınız.
(Yazınız; hatıra türünün özelliklerine, cümle sayısına, imla ve noktalama kurallarına uygunluk ile farklı cümle yapıları ve türlerini kullanma bakımından değerlendirilecektir.)

SENARYO 1

Kazanım: A.4.12. Metni yorumlar.

5. Aşağıda haber metninden alınmış bir parça verilmiştir.

Dîvânu Lugâti't-Türk Yeniden Yayımlandı

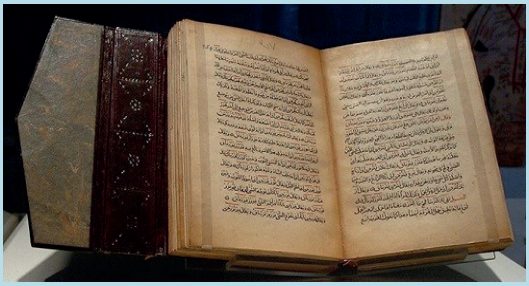

Türk edebiyatının, kültürünün, yaşayışının ve düşünce mirasının evrensel boyutta kaleme alındığı ilk şaheser yeniden yayımlandı.

Kaşgarlı Mahmud'un Türkçenin XI. yüzyıldaki dil özelliklerine, en eski sözlü ürünlerine ve kültürüne ışık tutan bir şaheser olarak 1072'de yazmaya başlayıp 1077'de tamamladığı *Dîvânu Lugâti't-Türk*; bir sözlük olmanın ötesinde ansiklopedik bir eser niteliği de taşımaktadır.

Türk milletinin yüceliğini anlatarak Araplara Türkçeyi öğretmek ve Türkçenin Arapça kadar zengin bir dil olduğunu göstermek amacıyla kaleme aldığını eserinin girişinde belirten Kaşgarlı Mahmud; eserinde Türk tarihi, coğrafyası, mitolojisi, folklor ve halk edebiyatından döneminin tıp ve tedavi yöntemlerine kadar çok zengin bilgiler vermektedir.

Türkçenin gelmiş geçmiş en önemli referans kaynağı olarak bilinen bu eser üzerine yapılan yeni bir çalışma geçtiğimiz günlerde yayımlandı. 20 yıllık çalışmasıyla Kâşgarlı Mahmut'un eserini yazarın kendi sıralamasına uygun olarak Türkçeye çeviren Prof. Dr. Mustafa S. Kaçalin, "Çalışma tamamlandı gibi dursa da geçen 20 sene bu işin hazırlığıydı. *Dîvânu Lugâti't-Türk* çalışmaları asıl şimdiden sonra başlayacak." diyor.

(Düzenlenmiştir.)

Bu metinden hareketle, *Dîvânu Lugâti't-Türk*'ün günümüz Türkçesiyle yeniden yayımlanmasının önemiyle ilgili neler söyleyebilirsiniz? Kısaca yazınız.

10. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ
2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

SENARYO 2

Ünite	Konu	Kazanımlar	Soru Sayısı
ROMAN	**OKUMA** **1. Dünya edebiyatından bir roman örneği** **2. Tanzimat Dönemi Türk edebiyatından bir roman örneği** **3. Servetifünun Dönemi'nden bir roman örneği** **4. Millî Edebiyat Dönemi'nden bir roman örneği**	A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.	1
TİYATRO	**OKUMA** **1. Geleneksel Türk tiyatrosundan iki metin örneği (Karagöz, orta oyunu)** **2. Modern Türk tiyatrosundan bir metin örneği**	A.3.9. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik ögeleri belirler.	1
ANI (HATIRA)	**OKUMA** **1. Servetifünun Dönemi Türk edebiyatından bir anı örneği** **2. Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatından bir anı örneği**	A.4.5. Metindeki anlatım biçimlerini, düşünceyi geliştirme yollarını ve bunların işlevlerini belirler.	1
	YAZMA - Öğrencilerden türün özelliklerine uygun birer anı yazmaları istenir.	**YAZMA KAZANIMLARI** B.1-B.12 kazanım ve açıklamaları için bk. EK 5	1
HABER METNİ	**OKUMA** **1. Güncel gazete ve dergilerden iki haber metni** **2. Genel Ağ haberlerinden bir metin** **Dil Bilgisi Konuları:** - Metindeki cümle çeşitlerini bulur ve bunların metindeki işlevlerini belirler. - Metinler üzerinden imla ve noktalama çalışmaları yapılır.	A.4.3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar.	1
		A.4.15. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	1

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
4 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *1, 3, 5 ve 6. sorular*
2 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *2 ve 4. sorular*

Adı ve Soyadı: Sınıfı: Numarası:

SENARYO 2

Kazanım: A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

1. Realizm akımının Türk edebiyatında önde gelen temsilcilerinden üçünü yazınız.

Kazanım: A.3.9. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik ögeleri belirler.

2. Aşağıda Namık Kemal'in *Vatan yahut Silistre* adlı tiyatrosundan bir parça verilmiştir.

İSLAM BEY: Ecdadımdan kırk iki şehit adı bilirim. Rahat döşeğinde ölmüş bir adam işitmedim. Devlet savaş açmış. Düşman serhatte şehitlerimizin kemiklerini, topraklarını çiğnemeye çalışıyor. Hiç nasıl olur ki … ben evimde rahat oturayım? Hiç nasıl olur ki devlet yerinden oynasın da ben mıhlanmış gibi burada kalayım? Hiç nasıl olur ki vatan muhabbeti bugün her şeyden mukaddes olsun da ben yalnız senin muhabbetinle uğraşayım? Vatan!.. Ah, vatanını sevmeyen adamdan, sana nasıl muhabbet beklersiniz?

ZEKİYE : Vatan olunca... Ben... Ne derim, ne diyebilirim? Git!.. Git beyim! Dünyanın bu hâli de varmış! Ben "vatan" sözünü işitmiştim lakin iki kalbi birbirinden koparır sanmazdım. Meğer koparırmış. Benim gönlümü kopardı, hâlâ içime kanlar akıyor. Gözümle görmüş gibi biliyorum. İstediği kadar aksın. Git beyim! Ben olsa olsa bir iki damla yaş dökerim. Vatanın için gideceksin değil mi? Beni de unut, dünyayı da unut...

Bu parçada öne çıkan millî ve manevi değeri yazarak bu değeri kısaca açıklayınız.

SENARYO 2

Kazanım: A.4.5. Metindeki anlatım biçimlerini, düşünceyi geliştirme yollarını ve bunların işlevlerini belirler.

3. Bir ikindi saati, Divanyolu'na doğru gezmeye çıktım. Dalgındım, daha doğrusu hastaydım. Bir müddetten beri Darülfünun gençleri arkadaşlarımla beraber ziyaret ettiğim türbeleri, camileri, İstanbul'un his ve hayal veren o tarih ve sanat köşelerini birer birer tekrar dolaşıyordum. Karşıma bir Yunan otomobili çıktı, içinde Yunan zabitleri vardı. Önünde küçük bir Yunan bayrağı sallanıyordu. İçimdeki keder yakıcı bir hâl aldı. Divanyolu ve bir Yunan otomobili... Bu ne yaman, ne korkunç bir manzaraydı! Divanyolu, İstanbul'un üzerinden asırlarca tarih akmış olan bir caddesidir. Rumeli gazalarına giden orduların muzaffer alayları, bu caddeden dönüp İstanbul'a girerdi. Divanyolu ve bir Yunan otomobili… Gözlerimin gördüğüne kalbim nasıl tahammül edebilirdi?..

Bu parçada öne çıkan anlatım biçimlerini parçadan örnek vererek yazınız.

Kazanım: B.1. Farklı türlerde metinler yazar.
B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.
B.8. Farklı cümle yapılarını ve türlerini kullanır.

4. Bir hatıranızı <u>en az</u> beş cümleyle yazınız.
(Yazınız; hatıra türünün özelliklerine, cümle sayısına, imla ve noktalama kurallarına uygunluk ile farklı cümle yapıları ve türlerini kullanma bakımından değerlendirilecektir.)

SENARYO 2

Kazanım: A.4.3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar.

5. Aşağıda haber metninden bir parça verilmiştir.

Dünya basınında KAAN'a ilgi devam ediyor:

"Gökyüzündeki Yeni Savaşçı"

Millî muharip uçağı KAAN'ın 21 Şubat'ta başarıyla gerçekleştirdiği ilk uçuşun ardından dünya basınında ilgi devam ediyor. "KAAN, 5. nesil Türk savaş uçağı ilk uçuşunu yaptı" başlığıyla verilen haberlerde, "KAAN'ın F-35 gibi 5. nesil uçaklar arasında 1. blokta yer alacağı, uluslararası pazarlarda büyük ilgi göreceği, rakip modellerin üstün özelliklerine sahip olacağı" belirtildi.

İspanya'da savunma alanında haber yapan internet siteleri, KAAN ile ilgili haberlerini sürdürdü.

"Defensa.com" adlı internet sitesi, "Türk Hava Kuvvetlerinin gelecekteki muharip uçağı ilk uçuşunu yaptı" başlığıyla verdiği haberde, "Bu, Türk sanayisinin, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ'nin liderliğinde, uluslararası alanda (hayalet) olarak tanımlanan 5'inci nesil savaş uçağı ve radar görünmezlik yeteneklerini geliştirmeye yönelik iddialı projesi kapsamında çok önemli bir adımdır." yorumu yapıldı.

(Düzenlenmiştir.)

Bu haber metninin konusu, amacı ve hedef kitlesini yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: A.4.15. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

6. Aşağıdaki iki cümlenin yapılarına göre türünü altlarına yazınız.

- Yazar Alev Alatlı son yolculuğuna uğurlandı.

.....

- O; milletimizin ve medeniyetimizin dert ortağı, entelektüel kibrine hiç kapılmayan bir aydını olarak gönül ve düşünce tarihimizde yerini aldı.

.....

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

EK 5

(EK 5, MEB Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018, s. 26-27'de yer alan yazma kazanımlarını içermektedir.)

B) YAZMA

B.1. Farklı türlerde metinler yazar.

a. "Ünite, Süre ve İçerikleri "tablosunda belirtilen türlerde yazma çalışmaları yaptırılır.

b. İşlenen metinden hareketle farklı türlerde yazma çalışmalarına da yer verilir.

B.2. Yazacağı metnin türüne göre konu, tema, ana düşünce, amaç ve hedef kitleyi belirler.

B.3. Yazma konusuyla ilgili hazırlık yapar.

a. Konuyla ilgili okuma ve araştırma yaptırılır.

b. Yazısında kullanacağı bilgi, gözlem, düşünce, duygu, izlenim ve deneyimleriyle ilgili notlar çıkarması ve görsel, işitsel dokümanlar bulması veya hazırlaması sağlanır.

c. Araştırma, kaynaklara ulaşma, Genel Ağ'ı doğru ve etkin kullanma, not alma ve özetleme teknikleri üzerinde durulur.

ç. Kaynak kullanma ve alıntı yapmanın hukuki ve etik boyutları belirtilir.

d. Konuyu sınırlamanın önemine değinilir.

B.4. Yazacağı metni planlar.

B.5. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar.

a. Metnin türüne göre birimlere, paragraflara, bölümlemelere, giriş-gelişme-sonuç/serim- düğüm-çözüm aşamalarına ve olay örgüsüne dikkat çekilir.

b. Başlığı belirlemesi ve gerekirse alt başlık/bölüm başlığı ve epigraf kullanması sağlanır.

c. Araştırmaya ve ispatlamaya dayalı metinlerde kaynak ve dipnot gösterme şekline karar vermesi sağlanır.

B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.

a. Türle ilgili okuma kazanımlarında ifade edilen anlatım teknikleri, anlatım biçimleri/türleri ve düşünceyi geliştirme yollarından uygun olanlarını kullanması sağlanır.

b. Şiirde ahenk unsurlarını, imge ve söz sanatlarını kullanması sağlanır.

c. Metnin türüne göre terim, kavram, deyim, atasözü, ağız özellikleri kullanır.

B.7. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklere dikkat ederek yazar.

İyi bir anlatımın açıklık, akıcılık, duruluk ve yalınlık gibi özellikler taşıması gerektiği hatırlatılır.

B.8. Farklı cümle yapılarını ve türlerini kullanır.

Bir yazıda basit, birleşik, sıralı, bağlı, eksiltili, devrik, kurallı cümle; isim cümlesi ve fiil cümlesi şeklinde farklı cümle yapıları/türlerinin kullanılmasının metne katkısı vurgulanır.

B.9. Görsel ve işitsel unsurları doğru ve etkili kullanır.

Metnin türüne göre resim, fotoğraf, grafik, çizim, veri tabloları, ses ve görüntü kayıtları vb. unsurları, metni tamamlayıcı ve/veya destekleyici unsurlar olarak kullanır.

B.10. Yazdığı metni gözden geçirir.

a. Dil bilgisi, yazım ve noktalama bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

b. Açıklık, duruluk, akıcılık, yalınlık ve kelime tercihleri bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

c. Birimler, paragraflar, bölümler, olay örgüsü/kurgu ve başlık gibi yapı ve şekil unsurları arasındaki anlam bağlantıları, tutarlılık, denge ve akış bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

ç. Metnin içeriğini ve üslubunu/anlatımını tür özellikleri bakımından gözden geçirmesi sağlanır.

d. Yazısının okunaklılığını ve sayfa düzenini gözden geçirmesi sağlanır.

B.11. Ürettiği ve paylaştığı metinlerin sorumluluğunu üstlenir.

Üretilen ve paylaşılan metinlerin hukuki, ahlaki ve mesleki sorumluluğunun bilincinde hareket edilmesi gerektiği vurgulanır.

B.12. Yazdığı metni başkalarıyla paylaşır.

a. Yüksek sesle okuma, panoda sergileme; elektronik ortamlarda, kitap, dergi ve gazetelerde yayımlama, yarışmalara katılma gibi yollarla yazılan metinlerin paylaşılması sağlanır.

b. Eleştirilere açık olma, gerekirse metin çerçevesinde eleştirilerin cevaplanması sağlanır.